

Jag har blivit ombedd av KFO att inkomma med yttrande över den kompletterande revisionsberättelse som revisorerna upprättat per den 4 maj 2021.

1. Inställning

Jag bestrider att jag vidtagit åtgärd eller agerat på annat sätt som kan föranleda allvarlig kritik.

2. Inledande kommentar till kritiken

2.1 Revisorerna har i sin berättelse i allmänna ordalag till föregående revisionsberättelse lagt till "... riktar allvarlig kritik... ...för handläggningen av...".

2.2 Jag hemställer att revisorerna preciserar grunderna för denna anklagelse och att detta sker skriftligen i god tid före kommande fullmäktigemöte. En liknelse; anklagelserna med den nuvarande formuleringen kan liknas med att bli anklagad för en brottslig gärning utan att förstå vilket brott som ska ha utförts, när och mot vem. I ett rättssamhälle har den anklagade rätt att få ta del av de preciserade grunder och omständigheter som åberopas honom. Och jag, liksom vilken anklagad som helst, måste ges skäligt rådrum att ta del av och eventuellt bemöta de preciserade grunder och sakomständigheter som revisorerna avser åberopa till stöd för sitt yttrande. Av rättssäkerhetsskäl är det inte tillfyllest att en precisering sker muntligen först under fullmäktigemötet.

2.3 I avvaktan på en precisering är jag nödgad att kommentera de uppgifter som ordföranden för revisorerna lämnade vid senaste fullmäktigemötet då denne avvek från den tidigare revisionsberättelsen och muntligen lämnade allvarlig kritik riktad mot mig.

2.4 Det är så här i efterhand ganska svårt att förstå vad den tillagda kritiken består av, men vid en genomgång av videoupptagningen från fullmäktigemötet av de uttalanden som revisorsordföranden då lämnade vid sitt anförande kan den möjligen bestå av följande;

1. att jag som politiker kontaktat eventuella uppdragstagare;
2. att beslut fattats av mig och andre vice ordförande i kommunstyrelsen att gå vidare med ett fördjupat uppdrag till konsulten utan att informera oppositionsrådet Lars Erik Olsson;
3. att riktlinjerna för upphandling inte följts eftersom en lista inte upprättats över vilka leverantörer som efterfrågats;
4. att "man" har gått vidare med ärendet utan att förstå att det ska förankras någonstans, oaktat det förankrats hos den dåvarande ekonomichefen - som var ansvarig för upphandlingar och;
5. att ekonomichefen fattat beslut att gå vidare vid en felaktig tidpunkt.

- 2.5 I avvaktan på att den efterfrågade preciseringen presenteras skulle jag vilja lämna min version av saken.
- 2.6 Jag kunde nämligen av den muntliga kritiken uppfatta att ordföranden inte höll sig till alla relevanta fakta vid sin redovisning. För mig är fakta väsentligt.¹
- 2.7 Jag hade ett möte med kommunens revisorer den 10 mars i år där jag lämnade en redogörelse för ärendet. Inför mötet frågade jag revisorerna om de ville ha några skriftliga underlag, men fick inget svar. Jag förmodade då att de hade inhämtat allt relevant underlag från kommunens tjänstemän. När jag hörde ordförandens redogörelse vid fullmäktigemötet insåg jag att så inte var fallet.
- 2.8 Jag ser mig därför föranledd att först ge en bakgrundsinformation av vad som egentligen har hänt i ärendet.

3. Bakgrund

- 3.1 I Bollebygd finns det en samhällsförvaltningsorganisation. I den förvaltningen finns det en organisation som sköter de fastigheter som kommunen äger, såsom skolor och kommunhus. I kommunen finns även en självständig bostadsstiftelse, i korthet Bollebo, som äger de allmännyttiga bostadsfastigheter som ligger i kommunen. Kommunen har sin egen fastighetsförvaltning och administration, och stiftelsen en annan. Kommunen kan inte direkt styra över de beslut som stiftelsen fattar. Detta har varit en nagel i kommunen under en mängd år, eftersom två förvaltningar sannolikt är mindre effektiv och dyrare än en gemensam förvaltning. Kunde man få en samlad förvaltning av fastigheterna i kommunen skulle effekten bli en bättre förvaltning till en lägre sammanlagd kostnad.
- 3.2 Under föregående mandatperiod genomförde kommunen undersökningar för att komma till rätta med situationen. Den ville undersöka möjligheten att bilda ett fastighetsbolag som på något sätt kunde överta både kommunens och stiftelsens fastigheter. Vid ett möte vid kommunfullmäktige 2017 presenterades en rapport som visade att det inte var möjligt.
- 3.3 Efter en kort tid som kommunalråd i kommunen fick jag under våren 2019 höra att det skulle hållas ett möte med konsultfirman PwC. Frågan som skulle avhandlas sades vara bildandet av ett fastighetsbolag. Min spontana reaktion var positiv, jag hade nämligen uppfattat redogörelsen från 2017 som ganska grund med avsaknad av mått på kreativt tänkande. Jag såg fram emot att ta tag i saken på nytt. Vi i alliansen ville nämligen få det utrett under 2019.
- 3.4 Jag, vår kommunchef och ekonomichef sammanträffade med representanter från PwC under våren 2019. Vid mötet hölls en inledande diskussion varvid PwC:s svar

¹ Alla händelser som beskrivs nedan under min tid som kommunalråd finns dokumenterade, när inte annat anges. Dokument från föregående mandattid finns möjligen dokumenterade. Det har jag inte kontrollerat.

lämnades på de frågor som ställts 2018. Under och efter mötet väcktes kompletterande frågor i mitt sinne som jag bedömde behövde besvaras.

- 3.5 Jag ställde mina frågor till PwC. Jag misstänkte redan av den tidigare redovisningen 2017 att det inte egentligen inte skulle handla om att bilda ett fastighetsbolag som vi sedan kunde föra över stiftelsens och kommunens fastigheter till. Stämpelskatten skulle bli alldeles för hög och dyr för kommunen. Fastighetsreglering var ett alternativ, men med tanke på mängden fastigheter som både stiftelse och kommunen ägde, bedömdes det som ett sista utvägen alternativ. Jag såg en möjlig väg att testa stiftelsen både ur insolvensrättsligt och stiftelserättsligt perspektiv. Jag ville tänka utanför boxen.
- 3.6 Vid samråd med kommunens ekonomichef, vår dåvarande kommunchef var på väg att avsluta sin anställning, ansågs det vara bättre att jag höll kontakten med PwC eftersom jag förstod de frågor som var relevanta. Jag höll med; det vore knepigt att jag ställde frågorna via ekonomichefen. Vi bedömde att han inte kunde ställa de relevanta följdfrågor som kunde uppkomma vid samtalen, men det kunde jag. Tänket var kanske lite oortodoxt, men det tjänade sitt syfte.
- 3.7 Det visade sig snart att PwC inte kunde svara på mina frågor. De saknade kunskaper inom de områden som frågorna kretsade. Jag fick besked om detta i september 2019. Detta bekymrade mig. Alliansen hade i sin budget angett att denna sak skulle utredas 2019², och nu började året gå mot sitt slut. Vid mina egna parallella studier av stiftelsejuridik, vilka var nödvändiga för att förstå materian, noterade jag att det fanns en förmåga på PwCs kontor i Stockholm som kunde stiftelser. Jag frågade kommunens kontaktperson på PwC om vi kunde anlita honom. Det visade sig emellertid snart att han hade gått i pension.
- 3.8 Stiftelsen Bollebo föreslog att jag skulle kontakta en expert på Sabo, som är en organisation som arbetar med allmännyttiga bostäder. Sabo skulle ha en expert på stiftelser. Efter ett tag fick jag tag på denne. Jag kunde riktigt höra genom telefonluren hur han skakade nekande på huvudet när jag ställde mina frågor. Han hade inga svar på mina frågor, men han föreslog att jag skulle kontakta några av honom utpekade kommuner som hade haft samma problem som vi upplevde, men som gått vidare med fastighetsbolagsbildande.
- 3.9 Jag följde rekommendationen och fick därefter kontakt med en person som sade sig vara VD på ett kommunalt fastighetsbolag i en annan kommun. Personen sade att bildandet av ett fastighetsbolag nog var det sämsta beslut som kommunen hade fattat. Nu satt kommunen med kommunala fastigheter, fastigheter som en kommunal stiftelse ägde och fastigheter som fastighetsbolaget ägde. Tre organisationer alltså. Jag förstod att det gällde att hålla tungan rätt i munnen för att inte göra fel. Vi behövde experthjälp.

² Se budget sid 5

- 3.10 I mina efterforskningar fann jag även en professor i Lund som var expert på stiftelserätt. Jag bad PwC att kontakta denne för att se om professorn kunde biträda kommunen. Kontaktpersonen på PwC återkom inte med något svar. Istället fick jag under senhösten 2019 ett mail från denne med besked att även han hade gått i pension. Då saken enligt fullmäktigebeslut skulle hanteras under 2019 tog jag kontakt direkt med professorn i stiftelserätt. Jag presenterade mina funderingar och fick till svar att professorn inte var "uppsjungen" på den typen av frågor som jag hade ställt.
- 3.11 Istället rekommenderade denne en anonym konsult som skulle var kompatibel med frågorna. Jag bad då professorn fråga denne anonyme konsult om denne skulle kunna vara kommunen behjälplig och fick därefter ett jakande svar från professorn. Jag fick då även namnet på konsulten i fråga. Jag samrådde med kommunens ekonomichef som delade min uppfattning att konsulten var ett intressant spår.
- 3.12 Min *due diligence* visade att konsulten hade jobbat på en större affärsbyrå tidigare. Sedan hade denne startat en nischbyrå och fått viss omsättning inom sina specialitetsområden; skatter och stiftelser. Det var en sådan person som var väl bevandrad inom stiftelsejuridiken som behövdes för uppdraget.
- 3.13 Visserligen hade kommunen då ingått ramavtal med olika advokatbyråer i området affärsjuridik, men jag bedömde efter ett studium av byråerna och deras respektive jurister att de troligen inte hade den djupa kompetens i området som uppdraget krävde. Jag samrådde därefter med ekonomichefen som delade min uppfattning att vi skulle gå vidare med denne konsult.
- 3.14 Efter ett inledande samtal där saken allmänt diskuterades med konsulten sände jag och ekonomichefen över det material som vi innehade om stiftelsen med de frågor som vi hade ställt till PwC. Konsulten förklarade efter en granskning av materialet att frågeställningarna kunde besvaras och att det var möjligt att lämna ett uppdrag till denne. Vi fick därefter en offert av konsulten som innehöll två delar; dels en allmän genomgång av alla våra handlingar med allmän sondering, dels en fördjupad studie. Den första delen var beräknad till ca. 40 Tkr och den andra till ca. 100 Tkr.
- 3.15 Den senare studien skulle endast bli aktuell om konsulten vid den allmänna genomgången fann en uppsida som kunde nyttjas av kommunen. Jag skrev på avtalet med konsulten tillsammans med ekonomichefen som tillika var ansvarig för kommunens upphandlingar. Vi ville att konsulten skulle göra den första delen.
- 3.16 Konsulten återkom efter en tid. Då hade 2019 passerat och vårt budgetmål med att få utredningen klar var inte mött. Men det var ändå kort in på 2020, varför jag bedömde att vi kunde uppnå målet innan budgetarbetet med 2021 inleddes, vilket var viktigt. Konsulten angav att det fanns en möjlighet att jobba vidare med stiftelsen. Min misstanke att vi inte behövde bilda ett fastighetsbolag bekräftades.

3.17 Efter att ha fått konsultens inledande besked tillskrev jag i februari 2020 Lars Erik Olsson och Sverre Fredriksson samt berörda tjänstemän med frågan om hur de såg på att gå vidare med den andra delen av studien. Jag ansåg att det var angeläget att vi gick till botten med det hela. Olsson lämnade inget besked.³ Fredriksson svarade ja på min förfrågan. Vi lämnade därefter uppdraget för den fördjupade studien till konsulten och denne presenterade sin utredning efter en tid. Den sändes till ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott och presenterades därefter för kommunstyrelsen. Den ligger nu hos stiftelsen för utvärdering.

4. Riktlinjer för direktupphandling

4.1 Bollebygds kommun antog riktlinjer för upphandling 2015. I dessa föreskrivs bl a att kommunens ekonomiavdelning är övergripande ansvarig för kommunens upphandlingar. Vidare införde kommunen riktlinjer för direktupphandling 2016. Dessa föreskriver att, för direktupphandlingar med värde över 100 Tkr, ska minst tre leverantörer tillfrågas; kontakt ska tas med kommunens upphandlingsansvarige för godkännande; upphandlingen ska genomföras skriftligen; avtal ska skrivas, diarieföras och skickas till kommunens upphandlingsansvarige; och att en blankett för dokumentation av direktupphandlingen ska användas och diarieföras.

4.2 I föreliggande ärende som drevs av kommunen före mitt formella tillträde som kommunalråd hade PwC redan fått uppdraget. När PwC lämnade besked att de inte kunde slutföra uppdraget har kontakt hållits med Sabo, PwC Stockholm, en professor vid Lunds universitet och den sedermera utvalde konsulten, sålunda fyra tänkbara alternativa "leverantörer". Uppdraget har lämnats i samråd med kommunens ekonomichef som hade ansvaret för kommunens upphandlingar. Även ekonomichefen har skrivit på det skriftliga avtal som upprättats för uppdraget. Jag saknar kännedom om blankettformaliam uppfyllts. Jag är inte övertygad om att det är min roll som kommunalråd att tillse att blanketter ska fyllas i. Min magkänsla säger att den uppgiften, liksom eventuell diarieföring, bör ligga på förvaltningen. Jag kan därför inte se vari mitt agerande skulle avvika från detta regelverk.

5. Revisionens skriftliga synpunkter

5.1 I revisionsberättelsen som presenterades vid kommunfullmäktige den 29 april 2021 anges i denna del "Under året har brister i efterlevnaden av kommunens riktlinjer för upphandling uppmärksammats gällande dokumentation och anmälan av delegationsbeslut.". Jag förmodar att det är den blankett som berörs i 4.2 som avses. Vad gäller avsaknad av anmälan delegationsbeslut förmodar jag att det rör ekonomichefens underskrift av kontraktet för uppdraget. Detta skulle anmälas enligt revisorerna.

³ Han säger sig ha skickat ett mail som innehöll ett nekande svar. Jag har bett att få en kopia för min akt, men har ännu inte erhållit en.

6. Revisionens muntliga synpunkter

6.1 Som nämnts ovan kunde jag uttyda följande inslag av kritik. Jag skulle vilja kommentera den.

6.1.1 Att jag kontaktar eventuella uppdragstagare.

Jag har jobbat i över 25 år med affärsjuridik av allehanda slag. Oaktat jag f n är politiker kan det nog sägas att jag troligen känner till den juridiska branschen bättre än någon av kommunens tjänstemän. Det kan poängteras att kommunen saknade kommunjurist under 2019-20. Syftet med mitt engagemang var att snabbt och effektivt få fram en kunnig expert i ämnet som kunde leverera resultat. Upplägget utfördes i enighet med ekonomichefen. Övriga politiker i kommunstyrelsens arbetsutskott var informerade om arbetet. Några invändningar erhöles inte då arbetet pågick, utan har framställts först långt därefter. Våra riktlinjer för upphandling och direktupphandling förbjuder inte mig att engagera mig i ärendet. Revisorerna har påtalat att jag överträtt dessa riktlinjer, inget annat.

6.1.2 Att beslut fattats av mig och andre vice ordförande i kommunstyrelsen att gå vidare med en fördjupad utredning utan att informera oppositionsrådet Lars Erik Olsson.

Olsson har informerats om min plan för det uppdrag som kom att läggas och han erhöles även den PM som uppdraget resulterade i. Fredriksson och Olsson är mina kollegor i kommunstyrelsens arbetsutskott. Consensus behöver inte föreligga för beslut.

6.1.3 Att riktlinjerna för upphandling inte följts eftersom en lista inte upprättats över vilka leverantörer som efterfrågats.

Kommunens riktlinjer har kommenterats ovan i avsnitt 4.

6.1.4 Att "man" har gått vidare med ärendet utan att förstå att det ska förankras någonstans, oaktat det förankrats hos den dåvarande ekonomichefen - som var ansvarig för upphandlingar.

Jag kan inte närmare kommentera denna kritik eftersom jag har svårt att förstå den. Den dåvarande ekonomichefen var ansvarig för kommunens upphandlingar.

6.1.5 Att ekonomichefen fattat beslut att gå vidare i ärendet vid en felaktig tidpunkt.

Även den anmärkningen är svår att bemöta.

7. Avslutande kommentarer

7.1 Av det ovan anförda framgår det relevanta händelseförloppet. Handlingar som visar detta finns bevarade och är tillgängliga för revisorerna.

7.2 Jag har försökt att bemöta den kritik som ordföranden har riktat muntligen under sitt inledningsanförande vid fullmäktigemötet den 29 april i år. Av mitt bemötande framgår att jag inte har kunskap om huruvida en blankett har upprättats. Jag ifrågasätter om det är min uppgift.

7.3 Den komplettering som jag eftersöker ovan, bör därför även innehålla en uppgift om kritiken riktas mot mitt eget agerande eller mot min roll som högste politiker i kommunförvaltningen och därmed ansvarig principal.

Bollebygd 6 maj 2021

Michael Plogell

